

**Grøntsagerne
tæt på
tæt på
grøntsagerne**

- 5** Sammen om maden
- 6** Fællesskaber på tværs af land og by
- 10** Genopbygning af jordens frugtbarhed
- 13** Regenerative havbrug
- 15** Værdiskabelse og finansiering

Sammen om maden

Alternativet vil udvikle den lokale fødevarerproduktion med fokus på sunde børneliv, fællesskaber og liv på landet. Vi vil fremme de økologisk regenerative dyrkningsmetoder, som genopbygger jordens frugtbarhed og genopretter livet i havet.

Mange forbinder landbrugspolitik med EU og national lovgivning, men hos Alternativet København vil vi også have kommunen på banen. Vi ønsker nemlig, at produktionen af mad får en langt stærkere forankring lokalt.

Igennem årtier er landdistrikterne blevet affolket. Bedrifterne er blevet færre og større. Samtidig er stadigt større områder af landbrugsjorden blevet udpint. Drikkevandet er blevet så forurenet, at man flere steder må lukke drikkevandsboringer. Og livet i havet er næsten dødt. Oveni det er danskernes madvaner blandt de mest klimabelastende i verden – ikke mindst på grund af det alt for høje forbrug af kød.

For København kan kløften mellem land og by især fremstilles som afgrundsdyb. En del af virkeligheden er, at landbruget er sårbart miljømæssigt, økonomisk og socialt. Og i den anden ende, hos forbrugerne, er der alt for mange, der ikke har noget forhold til det, de spiser.

Den udvikling ønsker vi at vende. Vi vil skabe de bedst tænkelige rammer for den nye generation af jordbrugere, så vi kan få livet tilbage på landet – socialt med flere mennesker og stærkere fællesskaber – og naturligt med en sund, frodig jord, der dyrkes i samspil med naturen.

Vi vil gøre det muligt for københavnere at komme tættere på dyrkningen af vores egne lokale fødevarer, og samtidig udvikle det lokale marked, så det bliver nemmere og mere attraktivt for lokale producenter at afsætte varierede og sunde fødevarer til lokalområdet.

I udspillet her kan du se nogle af de konkrete indsatser, vi vil kæmpe for i Borgerrepræsentationen. Det er delt op i tre temaer:

FÆLLESSKABER PÅ TVÆRS AF LAND OG BY

GENOPBYGNING AF JORDENS FRUGTBARHED

GENOPRETNING AF LIVET I HAVET

Vi håber, at du vil kæmpe sammen med os for en positiv udvikling af de lokale fællesskaber og fødevarerproduktionen i København.

Fællesskaber på tværs af land og by

Alternativet ser de nære fællesskaber som en forudsætning for en positiv udvikling af det lokale landbrug. Et stærkt landbrug kræver lokal forankring, og vi – som lokale borgere – har brug for en tættere relation til landmændene og de fødevarer, vi spiser.

Det er gennem fællesskaberne, at vi får en fælles forståelse for de udfordringer, vi står med. Det handler om indsigt og tryghed. Om sundhed og trivsel. Og om at både børn og voksne kan få et naturligt forhold til maden.

For børn er det at kunne forundres over naturen og være med til at høste og tilberede maden en helt uvurderlig del af deres udvikling. Det skal alle børn i København have mulighed for.

Det er først i det øjeblik, at vi har trukket en gulerod op af jorden og set en ko blive malket, at vi forstår vigtigheden af at passe på naturen og miljøet omkring os.

GRATIS SKOLEMAD

Alle børn i skolen skal have adgang til et sundt, velsmagende og nærende måltid af økologisk regenerativ fødevarer. Et måltid, der er baseret på de officielle kostråd og med råvarer fra lokale producenter. Det øger børnenes trivsel og indlæring i skolen.

BØRNENE UD PÅ MARKEN

Alle børn skal have en grundlæggende forståelse for, hvordan man dyrker og tilbereder sin egen mad. Det kan være hos lokale jordbrug eller i skolehaver. Det styrker selvværdet og bidrager til børnenes udvikling og selvstændighed. Det er også med til at styrke fødevarerens sikkerhed i en tid, hvor globale forsyningskæder ikke er en selvfølge.

LEVEDYGTIGE LANDBRUG

Københavns Kommune skal binde land og by sammen. Det skal være nemmere for den nye generation af jordbrugere at etablere små jordbrug rundt omkring København. Samtidig spiller København en vigtig rolle, for hjælpe eksisterende landbrug med at omlægge driften, så den bliver mere bæredygtig. Og derudover med at skabe bedre rammer for lokal afsætning af fødevarer og bedre muligheder for at kombinere landbrugsdrift med andre jobs og aktiviteter som for eksempel undervisning og kultur.

Vidste du at...?

Liège i Belgien har vedtaget, at byen i løbet af en generation (35 år) skal være selvforsynende med lokale, økologiske fødevarer. Der er tale om et borgerdrevet initiativ. Foreløbig får ca. 5.000 elever, hovedsageligt i socialt udsatte områder, gratis, lokal, sund skolemad.

Gratis skolemad til alle børn

Sund, nærende kost er et nødvendigt fundament for børns trivsel og indlæring, men mange skoleelever får ikke den mad i løbet af dagen, som de har behov for. En undersøgelse fra Fødevareministeriet har tidligere vist, at en fjerdedel af de medbragte madpakker bliver smidt ud.

Med et gratis måltid er alle børn stillet lige, og med krav til økologisk regenerative råvarer fra lokale jordbrug, vil der være tale om fødevarer med et højt næringsindhold, som er produceret med omtanke for natur, klima og dyrevelfærd.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil indføre et gratis måltid mad til alle børn i kommunens skoler. Måltidet skal tilberedes af fagligt personale, der kan sikre et vel-smagende måltid af god kvalitet baseret på de officielle kostråd.

Måltidet skal desuden leve op til det økologiske spisemærke i guld (90-100% økologi) samt en ambition om, at råvarerne kommer fra lokale, regenerative jordbrug som for eksempel skovlandbrug og permakultur.

Børnene ud i marken

Forståelsen for naturen, og for hvordan maden bliver til, er vigtigere end nogensinde. Børn finder ro, leger, udforsker og opbygger fællesskaber med andre børn og voksne, når de indgår i lokal dyrkning. Det giver selvværd og plads til udvikling.

Og så er forståelsen for naturen, og for hvordan maden bliver til, blevet vigtigere end nogensinde. I tilfælde af krig og kriser kan det være evnen til at dyrke sin egen mad, der er afgørende for overlevelse.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil sikre, at alle børn i kommunens skoler får erfaringer med at dyrke og tilberede deres egen mad.

Vi arbejder for, at alle skoler skal have tilbud om at få tilknyttet en skolehave, som de alt efter eget ønske frit kan bruge i deres undervisning eller uden for skoletiden i fællesskab med andre.

Vi vil også oprette en pulje, som giver lokale økologisk regenerative jordbrug mulighed for at tilbyde undervisning og besøg i marken.

København skal understøtte lokale landbrug uden for byen

Mange københavnere har et ønske om at komme tættere på naturen. Samtidig er der mange smålandbrug uden for København, der bliver opkøbt af store konventionelle aktører og drevet med profit for øje og uden omtanke for miljø, klima og lokalsamfundene. Alternativet ønsker at bringe by og land tættere sammen, ved at opkøbe landbrugsejendomme tæt på byen.

Det vil give borgerne mulighed for at engagere sig i bæredygtigt landbrug og samtidig styrke biodiversiteten. Gårdene vil fungere som rekreative områder og bidrage til at skabe en stærkere forbindelse mellem københavnere og bylivet.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet foreslår at etablere et selskab, der opkøber små landbrug tæt på København. Halvdelen af jorden omdannes til natur, og resten drives som bæredygtige smålandbrug. Københavnerne kan blive medlemmer og få adgang til fødevarer og faciliteter, mens naturarealerne og gårdbutikkerne vil være åbne for alle.

Multifunktionelle landbrug

Små landbrug skaber liv og diversitet på landet, men de har ofte svært ved at klare sig alene ved produktion af fødevarer. Kommunen kan fremme det levende liv i landområderne ved at gøre det nemmere at supplere indtægten fra fødevarer med andre jobs og aktiviteter – altså skabe grundlag for sammenhængende lokaløkonomier.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil etablere en pulje, som er målrettet økologiske, regenerative jordbrug på mellem 1-20 hektar i kommunens landområder.

Puljen skal gøre det muligt at søge støtte til formidlingsaktiviteter, kultur og andre aktiviteter, der styrker det lokale fællesskab.

Det vil for eksempel kunne give et lille jordbrug mulighed for at supplere indtægten med undervisning og aktiviteter for de lokale børnehaver, skoler og andre interesserede.

Regenerativ jordbrugsfond

I dag er det mildest talt svært at etablere sig som ung landbruger. Det vil vi ændre. Københavns Kommune skal være de unge landbrugeres foretrukne kommune. Det skal være nemt at forpagte eller købe arealer til økologisk, regenerativ fødevarerproduktion.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil i samarbejde med private fonde etablere en regenerativ jordbrugsfond, som målrettes opkøb af arealer til lokal, økologisk regenerativ fødevarerproduktion.

Fonden skal gøre det muligt at tilbyde unge iværksættere at købe eller forpagte jord til attraktive priser. Ved forpagtning skal tilbydes lange aftaler på +20 år, som gør det muligt at etablere skovlandbrug.

Målet er, at der over 10 år skal etableres mindst 30 nye regenerative landbrug, som kan bidrage til sammenhængskraft i kommunen med nye lokale fødevarerfællesskaber og sunde, lokale fødevarer.

Mad som kulturelt samlingspunkt

Vores madvaner presser naturen, miljøet, klimaet og dyrevelfærden. Det skyldes ikke mindst, at vi spiser dobbelt så meget kød, som den gennemsnitlige verdensborger. Det er en barsk erkendelse, men det er også en kæmpe mulighed. Vi mennesker elsker at mødes omkring maden, så lad os nyde det, mens vi hjælper hinanden til nye og mere klimavenlige madvaner.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil etablere en madkulturpulje, der gør det muligt at etablere og støtte grønne torvehaller, ligesom Grønne Bønner på Nørrebro, men i alle dele af København. Det er omdrejningspunkter for udviklingen af en klimavenlig madkultur med fællesspisning, madlavningskurser, fødevarerfællesskaber og distribution af overskudsmad. Stederne skal kunne bruges som torvemarker, der gør det nemmere at købe økologisk regenerative fødevarer direkte fra lokale jordbrugere og samtidig gøre det lettere for små producenter at få solgt deres bæredygtige varer.

Ambitionen er 10 nye samlingssteder fordelt i København til fremme af bæredygtig madkultur.

Genopbygning af jordens frugtbarhed

Hvis vi vil have sund, nærende mad på bordet, skal vi i gang med at genopbygge jordens frugtbarhed. Nu. Så enkelt kan det siges. Alt for mange steder er mulden blevet ødelagt og jorden udpint af den intensive konventionelle produktionsform. Alt for mange insekter og dyr er forsvundet. Der mangler bestøvere til planterne. Det gør udbyttet ringere, og oveni i det hele bliver høsten udsat for flere oversvømmelser og mere ekstrem tørke som følge af klimaforandringerne.

Andre steder i verden er det værre end i Danmark. Vi kan ikke længere regne med de globale forsyningskæder. Det er med andre ord blevet kritisk vigtigt, at vi får genopbygget et robust landbrug i vores eget nærområde.

For Alternativet er det derfor en hjertesag at udvikle landbruget efter økologisk regenerative principper. Det vil sige giftfrit og uden pesticider og med en produktion, der har høj dyrevelfærd – og som genopbygger jordens frodighed med en sund og levende muld. Det er for eksempel skovlandbrug og permakultur – dyrkningsmetoder, der har høj diversitet, og som arbejder sammen med naturen i naturens egne økosystemer.

Både nuværende og nye landbrugere står på spring – klar til at udvikle et sundt og levedygtigt landbrug. De skal vide, at de har et lokalsamfund og en kommune, der står bag dem og støtter aktivt op om udviklingen.

LOKAL AFSÆTNING

En vigtig forudsætning for en succesfuld omstilling er, at de lokale producenter kan regne med, at der er mulighed for lokal afsætning. Kommunen kan og skal være den suverænt største aftager. Kommunen skal samtidig understøtte udviklingen af det lokale marked med mere direkte kontakt mellem lokale producenter og lokale borgere.

FOKUS PÅ MAD TIL MENNESKER

Vi vil have rent drikkevand, et levende havmiljø, en sund jord, en rig natur, dyrevelfærd og en produktion, der ikke belaster klimaet. Derfor skal Københavns Kommune prioritere lokale plantebaserede fødevarer, der er dyrket efter økologisk regenerative principper.

Vidste du at...?

Gram Slot er som en af de første store bedrifter i Danmark gået i gang med at omlægge jorden til et regenerativt skovlandbrug. I resten af Europa og i USA har omlægningen været i gang længe.

Afsætningsaftaler med kantiner og køkkener

Afsætningsaftaler med lokale, regenerative landbrug er et vigtigt redskab i en effektiv omstilling af landbruget. Det vil give tryghed omkring økonomien og dermed stabilitet i udviklingen af de lokale jordbrug.

For de store jordbrug er det et incitament til at omstille til plantebaseret, regenerativ produktion. For de mange unge landbrugere, er det et incitament til at opstarte deres landbrug og dermed skabe jobs og fællesskaber i Københavns Kommune.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil tilføje målrettede krav i kommunens indkøbsaftaler, som sikrer, at alle kommunens kantiner og køkkener får dækket så stor en andel af deres indkøb som muligt fra lokale, økologisk regenerative jordbrug. Alle skoler og børnehaver skal kunne tilbyde børn lokalt produceret skolemad.

København skal følge de officielle anbefalinger til sund kost

Variert plantebaseret kost er ikke kun klimavenlig kost. Det er også sund kost. Fødevarestyrelsen har på baggrund af den seneste nye viden på området opdateret de officielle kostråd med tidssvarende anbefalinger til at spise plantebaseret, sundt og varieret. Det ville have en positiv effekt på miljøet samt borgernes sundhed og trivsel.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil vedtage en principbeslutning om, at alle køkkener og kantiner i Københavns Kommune skal følge de officielle kostråd.

Regenerativt havbrug

På samme måde som muldjorden er blevet udpint, lider havet. Men den regenerative tankegang kan også være med til at genopbygge havets vigtige økosystemer, samtidig med at det bidrager til sunde fødevarer som muslinger, tang og østers. Vi kan spise os ud af krisen.

I havet har vi mulighed for at dyrke afgrøder, der har den fantastiske egenskab, at mens de vokser, leverer de såkaldte økosystemtjenester. Muslinger, tang og østers forvandler uønskede næringsstoffer til sund, velsmagende og klimavenlig mad. De er med til aktivt at genoprette nødlidende økosystemer i havet og giver samtidig mennesker mad på bordet.

Alternativet arbejder for at denne form for miljø- og klimavenligt havdyrkning kan indgå som sund, nærende og varieret kost i borgernes hverdag.

STØTTE TIL SMÅ FÆLLESEJEDE HAVBRUG

Regenerative havdyrkning er nyt i Danmark som erhverv, og har brug for at blive hjulpet i gang. Københavns Kommune kan understøtte maritime nyttehave ved at stille redskaber som både, høsteredskaber og tørrestativer til rådighed.

MARITIME NYTTEHAVER

Vi har generelt alt for lidt viden om, hvad der sker under havets overflade. Nyttehave er et af redskaberne til at skabe en tættere forbindelse mellem byens borgere og havet. Samtidig er de med til at øge biodiversiteten.

SAMARBEJDE OM BEDRE VANDMILJØ

Vandarealerne omkring København er ikke kun begrænsede, men også forurenede. Det gør det svært at dyrke maritime fødevarer til almindeligt forbrug. Derfor vil vi inspireret af Limfjordsrådet gå sammen med nabokommunerne i en fælles indsats for at forbedre vandmiljøet og fremme det kommercielle regenerative havdyrkning.

Vidste du at...?

Blåmuslingerne spiser alger og renser dermed vandet for næringsstoffer såsom kvælstof og fosfor, der giver mindre iltvind i vandet.

Maritime nyttehaver

Alt for mange ved alt for lidt om livet i havet. Men regenerativt havdyrkning, som indebærer dyrkning af spiselige afgrøder i havet, skaber sunde fødevarer som muslinger, tang og østers, der både er i overensstemmelse med kostrådene og bidrager til øget biodiversitet i havet.

Maritime nyttehaver bidrager i dag ikke alene til varieret og sund kost. Det danner også rammer om lokale fællesskaber, hvor borgere for mulighed for at engagere sig og komme tættere på livet i havet. Og så giver det skoleklasser mulighed for at få et unikt indblik på, hvordan livet i havet foregår.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil arbejde for, at der flere steder i Københavns Havn er mulighed for at etablere lokalforankrede maritime nyttehaver, som lokale ildsjæle, skoleelever og havmiljøet vil få glæde af.

Etablering af Øresundsråd

Vandarealerne omkring København er begrænsende for at etablere nok maritime nyttehaver. Derfor er der behov for samarbejde, der kan mindske forureningen og fremme mulighederne for at etablere maritime nyttehaver.

KONKRET INDSATS FREM MOD 2030

Alternativet vil arbejde for at etablere et Øresundsråd, i samarbejde med nabokommunerne, med henblik på at fremme vandkvaliteten i Øresund og styrke mulighederne for at etablere små diverse maritime nyttehaver.

Referencer

De officielle kostråd

[Ministeriet for fødevarer, Landbrug og Fiskeri](#)

E. Kjørstad: "I Sverige får eleverne gratis skolemad: Hvad har det at sige senere i livet?", 2021

[Videnskab.dk](#)

"Den grønne madkultur har brug for en hjælpende hånd", 2022

[Madkulturen.dk](#)

K. Tambo: "Indsatsområde 2: Bæredygtig mad", 2023

[Aarhus Kommune](#)

Hvad er regenerativ havdyrkning?

[Havhøst.dk](#)

Muslinger skal rense fjorde og kystvande

[Innovationsfonden.dk](#)

Danmarks nye landbrugsparti

Med den mest ambitiøse plan for udviklingen af dansk landbrug er Alternativet i dag blevet Danmarks nye landbrugsparti.

På landsplan kæmper vi bl.a. for:

- 100 procent økologisk regenerativt landbrug i samspil med naturen
- Fremme af plantebaseret produktion
- Bedre dyrevelfærd

Lokalt kæmper vi for de fællesskaber, der kan hjælpe udviklingen på vej og skabe fremtidens landbrug med øget trivsel, øget sundhed, øget fødevarer sikkerhed, øget biodiversitet og ikke mindst et langt renere nærmiljø uden al den forurening, vi kender fra det konventionelle landbrug i dag.

Du kan være med til at gøre en forskel og støtte op om kampen. Meld dig ind, bliv aktiv eller støt vores kampagne med et engangsbeløb. Som et af Danmarks mindste partier er vi taknemmelige for selv den mindste hjælp.

Følg Alternativet København på:

Website: www.kbh.alternativet.dk
Facebook: Alternativet København
Instagram: @alternativet_kbh
X/Twitter: @KbhAlternativet